

ПРОГРАМА
ПО ГРАЖДАНСКО И ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ
за часовете, които не се водят от учители – специалисти,
по време на заместване на отсъстващ учител

ядро	Очаквани резултати	Резултати по теми	Основни понятия	Дейности	Междупредметни връзки
ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ И ЕКОЛОГИЯ	<p>Стандарт: Посочва връзката между особеностите на природната среда и трудовата дейност на човека. <i>Очакван резултат:</i> Посочва връзката на трудовата дейност на хората с особеностите на природната среда в географските области.</p> <p>Стандарт: Дава примери за последици от взаимодействието между човека и околната среда. <i>Очакван резултат:</i> Описва последиците от взаимодействието на човека и околната среда.</p> <p>Стандарт : Дава примери за промени в околната среда и бита на</p>	<p>Тема 1: Човекът и природна среда - елементи на природната среда; - природната среда на обитаване и трудова дейност (в планините, в низините, край реките, край морето); - въздействие на човешката дейност върху природната среда; - грижи за опазване на природната среда.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i> 1. Описва елементи на природната среда и значението ѝ за живота на човека. 2. Разбира значението на труда за живота на човека и връзката му с природните условия. 4. Посочва промени в труда и бита на хората и предизвиканите промени в</p>	<ul style="list-style-type: none"> • природозащитна дейност • резервати 	<ul style="list-style-type: none"> - разказват за свои наблюдения върху труда на своите родители и близки; - разглеждат нагледни материали за труда на хората в различни природни условия (снимки, илюстрации, модели на оръдия за трудова дейност); - съставят табла за влияние на човешката дейност върху природата; - участват в обсъждане на проблеми с човешката дейност при опазването на околната среда; - участват в екологични инициативи; 	<p>Природни науки Използват, обогатяват и се Затвърдяват знанията за планетата Земя, за природата, материалния и нематериалния свят, за транспорта и комуникациите</p> <p>Български език и литература Използват и се усъвършенстват четивни умения; използват и се развиват умения за съставяне на устно съобщение и писмен текст по тема; прилагат и се усъвършенстват умения за правоговор и правопис; използват и се обогатяват знания от литературни произведения за миналото и настоящето на страната</p>

	<p>хората в резултат на някои технически нововъведения.</p> <p><i>Очакван резултат:</i> Описва промени, настъпили в бита на хората в резултат на техническите нововъведения.</p>	<p>околната среда.</p> <p>5. Изказва свое мнение за промените във природата, предизвикани от човека, посочва примери от живота и своя опит.</p> <p>6. Разбира значението на дейностите по опазване на природата.</p>			
<p>Природа назаем</p>	<p>Стандарт: Описва природни ресурси и техники за опазването им</p> <p><i>Очакван резултат:</i> Описва енергоефективни технологии</p> <p>Стандарт: Различава материални от писмени източници на знания.</p> <p><i>Очакван резултат:</i> Разграничава материални от писмени източници</p>	<p>Тема 2. Опазване на природните ресурси.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Дефинира и класифицира видове природни ресурси въз основа на определен признак. • Дефинира устойчиво развитие, биоразнообразие, защитени природни обекти. • Назовава еждународни и регионални конвенции за опазване на околната среда. 	<p>Конвенция; биоразнообразие; Енергийна технология; Екоравновесие.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява и обосновава основни принципи и правила за опазване на природната среда. • Изяснява комплексния характер на дейността по запазване и възстановяване на природните ресурси. • Изброява и характеризира основни замърсители на различните жизнени среди. 	<p>Биология</p> <p>Познава задължителни ограничения при използване на различни замърсители и оценява тяхното въздействие върху средата. Познава основни задачи на националната стратегия за биоразнообразие и оценява конкретни екологични ситуации. Аргументира необходимостта от въвеждане на нови технологии за опазване на природната среда и я илюстрира с примери</p>
<p>ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ Аз съм гражданин на моята държава</p>	<p>Стандарт: Познава значението на семейството и рода</p> <p><i>Очакван резултат:</i> Изразява отношение</p>	<p>Тема 3: Човекът и социалната среда</p> <p>- семейството и рода в живота на човека;</p>	<p>☐ социални институции (кметство, училище, болница, поликлиника, полиция, пожарна)</p>	<p>- разказват за ролята на семейството и риятелството в жизнения си път;</p> <p>- споделят свой опит от контакти със социални</p>	<p>География и история</p> <p>използват и се обогатяват знанията за време, посока, пространство; прилагат и се осмислят в контекст понятията година,</p>

	<p>към семейните празници и традиции. Стандарт: Различава основни държавни институции и органи на местната власт. Стандарт: Съставя кратки описания на обекти и събития. <i>Очакван резултат:</i> Съставя кратки съобщения за известни личности и описания на географски обекти.</p>	<p>- приятели, приятелство, толерантност, взаимопомощ; - социални институции (училище, кметство, полиция, пожарна, болница, поликлиника); - производствени предприятия и търговски обекти; - промени в социалната среда във времето; - култура и образование. <i>Очаквани резултати:</i> 1. Познава значението на семейството и близките за живота на човека и формирането на личността. 2. Посочва ролята на приятелството и толерантността в живота на човека. 3. Познава основни социални институции в родното си място, илюстрира с примери значението им и нормите на поведение в тях. 4. Знае основните функции на производствени и търговски предприятия, посочва примери за дейността на такива обекти. 5. Посочва ролята на местата за отдих и развлечения и нормите на обществено поведение в тях.</p>	<p>☐ цех, фабрика, завод, магазин, склад ☐ културни институции (кино, театър, опера, стадион)</p>	<p>институции; - дискутират проблеми на производството и търговското обслужване в ежедневието си; - разглеждат свои снимки и други материали от работата си или отдих и развлечения; - четат правила за поведение на различни обществени места (училище, кодекс на лекаря, права на потребителите и пр.).</p>	<p>столетие, век, хилядолетие; прилагат и се осмислят знанията за мерки за дължина и тежина. Музика Обогатяват се знанията за Песенното богатство, танците, традициите и обичаите на българския народ. Литература Разширяват и се задълбочават знанията за единството в ценностните представи и нагласи, отразени във фолклорните произведения на различните етноси у нас.</p>
--	--	--	--	--	--

		6. Може да описва промените в социалната среда и да ги свързва с причини за това.			
ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ Моят град – културно наследство	<p>Стандарт: Описва елементи от ежедневиия живот на българите през различните епохи.</p> <p><i>Очакван резултат:</i> Описва начина на живот на българите през различните епохи.</p> <p>Стандарт: Различава материални от писмени източници на знания.</p> <p><i>Очакван резултат:</i> Разграничава материални от писмени източници</p>	<p>Тема 4: Древността в региона</p> <p>- животът на траките в българските земи; - културно наследство от траките; - животът на славяните и древните българи;</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Описва основни елементи от устройството на живота на траките; 2. Разказва за културни достижения и религиозни вярвания на траките. 3. Разбира ролята на християнството за културната идентичност. 4. Разказва за живота и вярванията на славяните и прабългарите. 	<ul style="list-style-type: none"> • богове • гробница • стенопис • съкровища ☐ исторически паметници 	събития и забележителности в родния край от изучавания период, - гледат и разказват за телевизионни предавания и видеофилми за епохата;	Изобразително изкуство Прилагат и се обогатяват знанията и уменията за рисуване
ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ Моят град – природно наследство	<p>Стандарт: Описва елементи от специфичната природа на региона</p> <p><i>Очакван резултат:</i> Описва релефа, природните</p>	<p>Тема 5: Природно наследство</p> <p>- Русенското полоние - Пещера Орлова Чука; - флора и фауна</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Описва основни елементи 	<ul style="list-style-type: none"> • река Русенски лом и нейните притоци • пещери • варовикови скали • скалният орел и 	Разглеждат специализирани издания за природни забележителности в родния край - гледат и разказват за телевизионни	Изобразително изкуство Прилагат и се обогатяват знанията и уменията за рисуване

	<p>забележителности и специфичния климат</p> <p>Стандарт: Различава материални от писмени източници на знания.</p> <p><i>Очакван резултат:</i> Разграничава материални от писмени източници</p>	<p>от Флората и фауната в региона;</p> <p>2. Разказва за възможностите за нетрадиционен туризъм.</p> <p>3. Разбира ролята на специфичния релеф в региона за климата на областта.</p> <p>4. Разказва за природните забележителности.</p>	<p>черният щъркел;</p>	<p>предавания и видеофилми за региона;</p>	
--	---	---	------------------------	--	--